

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II (SODANKYLÄ 30)

Kivikautisen asuinpaikan

kaivaus 12. 8. - 12. 9. 1980

Markku Torvinen

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTOTIETOJA	s. 1
KAIVAUSTUTKIMUKSET	2
VAAKITUKSET	3
LÖYDÖT	
Alue 1	
1. Kulttuurimaa	3
2. Liedet	3
Alue 2	
1. Kulttuurimaa	4
2. Liedet	4
3. Irtaimet löydöt (Alueet 1 ja 2)	5
AJOITUS	6
NÄYTTEET	6
TULOKSIA	7
KARTTALUETTELO	8
VALOKUVALUETTELO	8
KUVAT 1 - 5	9
KARTAT	11 - 28

ARKISTOTIETOJA

SODANKYLÄ AUTIOKENTTÄ II (SODANKYLÄ 30)

Kunta: Sodankylä

Kylä: Petkula

Tila: Rno 2:9

Omistaja: Kemijoki OY

Top.kartta 3714 12 PETKULA

x = 1320

y = 9148

z = 196 - 198

Aikaisemmat löydöt: KM 20453:1-2, inv. löytöjä v:lta 1978

KM 20585:124-135, ~~koekaiv.~~ 1979

KM 20592:1-135, kaiv. 1979

Kaiv. löydöt v:lta 1980: KM 21046:1-²~~346~~

Aikaisemmat tutkimukset:

Markku Torvisen laatima: SODANKYLÄ - PELKOSENNIEMI, Kitisen alueen esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi Porttipahta - Kohkosniva -välisellä alueella v:lta 1978, kohde SODANKYLÄ 30, museoviraston esihistorian tston top. arkistossa.

Pekka Honkasen kertomus: SODANKYLÄ, Autiokenttö 1 ja 2, v:lta 1979 museoviraston esihist. tston top. arkistossa.

Markku Torvisen kertomus: SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II (SODANKYLÄ 30), kivikautisen asuinpaikan kaivaus 5. - 14. 9. 1979, museoviraston esihist. tston top. arkistossa.

Tähän kertomukseen liittyvät

negatiivit 53601 - 606

karttaliitteet s. 11 - 28

Tutkimushistoria, paikallistus, topografia sekä maaperä, kts.
Torvinen 1979, s. 3 - 6.

Jatkotutkimukset Sodankylän Autiokenttä II -kivikautisella asuin-
paikalla suoritettiin loppukesällä 1980 johdollani 12. 8. - 12.9.
välisenä aikana. Piirtäjänä toimi FK Tapio Seger. Kaivausmiehistök-
si rahoittaja palkkasi 6 - 8 paikkakuntalaista paikan päällä.

KAIVAUSTUTKIMUKSET

Alue paalutettiin samaan koordinaatistoon kuin edellisenä kesänä
(Torvinen 1979, s. 5). Kaivaus suoritettiin tasokaivauksena käyt-
tään 10 cm:n kerrosjakoa.

Kaivaus aloitettiin kaivamalla edellisenä kesänä kesken jääneet
ruudut 794/368 ja 794/367 pohjamaahan asti.

Tämän jälkeen paalutettiin ruudut 792-800/368-374 sekä koekaista
802/356-366. Näiden alueiden tutkimisen jälkeen paalutettiin alueet
784-790/368-374 (Tutk.alueella 1) sekä ruudut 810-816/354-358 ja
812-816/358 (tutk. alueella 2) (Kartat s. 10 - 26).

Kaikki avatut alueet tutkittiin löydöttömään pohjamaahan asti.

V:n 1980 kaivauksissa tutkittiin n. 200 m².

Linjan 798 länsireunaan jätettiin n. 40 cm:n levyinen kaista kaiva-
matta profiilin piirtämistä varten. Profiili piirrettiin lounaasta
nähtynä.

VAAKITUKSET

Vaakituskone pystytettiin samaan paikkaan kuin edellisenä kesänä ja pidettiin samassa asemassa koko kaivauksen ajan. Myöskin kiintopiste merkittiin samaan kohtaan kuin edellisenä kesänä. Lukema koneelta kiintopisteeseen oli 124. Kiintopisteen abs. arvo on 197,05 m ymp.

LÖYDÖT

Alue 1

1. Kulttuurimaa

Eniten löytöjä sisältävää ja liikuteltua likamaata (= kulttuurimaa) tavattiin ruutujen 792/372, 794/372, 796/368-370 alueilla (Kartat s. 11 - 21), joissa kulttuurimaa ulottui kaivauskerros 6:een asti. " Väkevin" kohta sijoittui ruutujen 794-796/368 alueelle. Ruudun 794/374 alueella kerroksissa 5 - 6 erottui likamaalaikku.

Koekaista 802/358-368 osottautui lähes löydöttömäksi ruutujen 364 ja 366 rajalla paljastunutta pientä kiveyksellistä palomaalaikkua lukuunottamatta (Kuva 3 ja kartat s. 22 - 24).

2. Liedet

Alueelta 1 löydettiin v:n 1980 kaivauksissa 2 liettä:

Ruutujen 796/368-370 rajalta tuli esiin pienistä kivistä koottu epä-säännöllinen liesikiveys ja punaiseksi palanutta hiekkaa (Kartat s. 11-14 ja 18 - 21). Palomaalaikku näkyi laajimmillaan kaivauskerroksessa 2. Kiveys oli eniten koossa kerroksessa 4 - n. 70 x 50 cm:n kokoisena. Palomaa ulottui kerrokseen 5.

Ruutujen 802/364 - 366 rajalla näkyi kerroksessa 1 n. 70 x 60 cm:n kokoinen palomaalaukku, jonka kaakkoisreunassa oli kiveystä (Kartat s. 22 - 23 ja kuva 3). Kivet eivät vaikuttaneet kovinkaan palaneilta. Palomaa ulottui tuskin kerroksen 2 pohjaan. Kerroksen 2 alaosassa kiveys muodosti halkaisijaltaan n. 70 x 60 cm:n kokoisen kehän.

Ruutujen 802/368-370 rajalla olleesta liedestä tutkittiin v. 1979 ruudun 802/368 alueella oleva osa (Torvinen 1979, s. 6-7, kartat 5 ja 7 sekä kuvat 5-6). Jäljelle jäänyt osa ruudun 802/368 tutkittiin v. 1980. Lieden kiveys tuli näkyviin kerroksessa 2 ja ulottui kerroksen 3 alaosaan (Kartta s. 24). kuva

Alue 2

1. Kulttuurimaa

Alueelta 2 ei löydetty kulttuurimaata laisinkaan liesien kohtia luokunottamatta.

2. Liedet

Alueelta 2 löydettiin 2 kiveyksellistä liettä:

Ruutujen 812-814/356 rajalta tuli kaivauskerroksessa 2 esiin soikea liesikiveys -kooltaan n. 140 x 120 cm. Maa oli kohdassa nokeentunutta ja sisälsi runsaasti hiilenpaloja. Kerroksessa 3 oli kiveys enemmän suorakaiteen muotoinen ja kooltaan n. 110 x 100 cm. Kiveys ja palanut maa ulottui lieden kohdalla kaivauskerrokseen 4 (Kartat s. 25 - 26 ja kuvat 1 - 2).

Ruudusta 814/354 löydettiin edellistä pienempi liesikiveys, kooltaan n. 55 x 40 cm, kerroksessa 2. Seuraavassa kerroksessa oli kiveys kooltaan n. 70 x 55 cm ja enemmän hajallaan. Lieden kohdalla palanut hiekka ulottui kerrokseen 3 (Kartat 25 - 26 ja kuva 1).

3. Irtaimet löydöt

Alue 1

Alueen 1 irtaimet kaivauslöydöt koostuvat tavallisista asuinpaikka-löydöistä:

- rombinmuotoisen reikäaseen katkelma (21046:56)
- hioin (?) (21046:5)
- kvartsikaapimia 38 kpl
- pii-iskoksia
- kvartsi-iskoksia
- palanutta luuta

Keramiikka puuttuu löydöistä täysin.

Eniten löytöjä saatiin ruutujen 790/372, 792/372, 798/370 ja 798/368 alueilta.

Alue 2

Alueelta 2 saatiin irtaimia löytöjä vain muutamia: 4 kvartsikaavinta, 1 kvartsiesine - mahdollisesti taltta (21046:227) sekä 3 kvartsi-iskosta.

AJOITUS

Autiokenttä II:n hiilinäytteestä No 3 tehty C-14 ajoitus (Hel-1273, 20592/3) antoi tulokseksi 7030 ± 240 bp. Esikeraamiseen aikaan viittaavat myöskin eräät kvartsikaapimet muotonsa ja retusointinsa puolesta (Ari Siiriäisen suullisen tiedomannon mukaan). Nuorempaa "kerrostumaa" edustanee reikäseen katkelma (21046:56).

NÄYTTEET

Hiilinäytteitä otettiin seuraavasti:

Näyte	1,	ruutu 790/368,	pl. 165,	paino 1 g
	2,	790/368	175,	2
	3,	792/368	204,	11
	4,	794/368	187,	24
	5,	794/368	185,	25
	6,	796/368	231,	2
	7,	796/368	202,	3
	8,	796/368	222,	8
	9,	812/356	182,	n. 1500 (maansek.)
	10,	812-814/356	204,	48
	11,	814/354	196,	18

Näytteet 1 - 5 ovat löytökerroksesta, 6 - 11 liesistä.

TULOKSIA

Kesän 1980 kaivaustulokset eivät olennaisesti muuttaneet kuvaa, joka muodostui Autiokenttä II -kivikautisesta asuinpaikasta jo edellisen kesän tulosten perusteella.

Näyttää siltä, että tällä asuinpaikalla on asuttu useaan otteeseen alkaen esikeraamiselta ajalta. Näin varhaista ajoitusta tukevat C-14 ajoitus 7030 ± 240 bp sekä eräiden kvartsikaapimien muoto ja retusointi. (Nuorinta "asutusta" edustanevat v:n 1979 löytöihin kuuluva vuolukivinen hakku (20592:24) sekä rombin muotoisen reikäaseen katkelma (21046:56) v:n 1980 löydöissä.)

Alueen 2 liesien käyttötarkoitus on vaikeasti tulkittavissa. Näyttää siltä, että liesien luona ei ole lainkaan asuttu, koska niiden ympäristössä ei ollut kulttuurimaata eikä löytöjä. Liesien ympäristössä on maaperä tasajakoista liki kivetöntä vaalean ruskeaa hiekkaa. Jos paikalla olisi ollut asumuksia, olisi niistä todennäköisesti jäänyt havaittavia merkkejä tasaiseen hiekkaan.

Autiokenttä II -kivikautisen asuinpaikan löytöalue saattaa jatkua alueen 1 itä- ja kaakkoispuolelle mutta todennäköisimmin länsi- ja luoteispuolelle. Vaikka näin olisikin, antanevat tähänastiset tulokset - mahdollisesti kuitenkin "otosmaisena" - riittävän kuvan Autiokenttä II -kivikautisen asuinpaikan luonteesta.

Helsingissä 8. 5. 1981

Matti Toivonen

KARTTALUETTELO

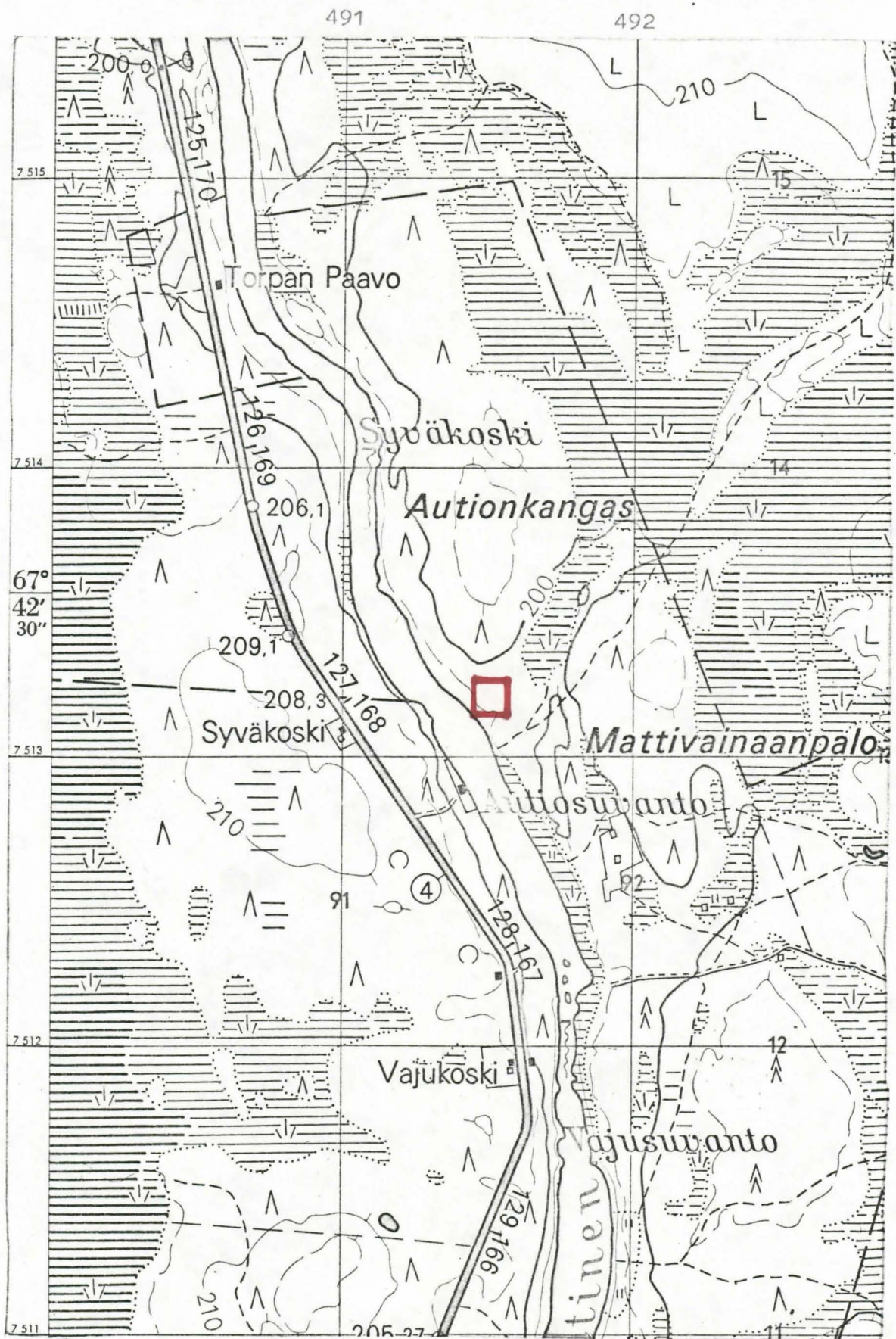
1. Pintavaaituskartta 1: 100	A3	s.11
2. Tasokartta, alue 1, taso 1, 1 : 50	A2	s. 12
3. " " , 2, "	A2	s. 13
4. " " , 3, "	A2	s. 14
5. " " , 4, "	A2	s. 15
6. " " , 5, "	A3	s. 16
7. " " , 6, "	A3	s. 17
8. " " , 7, "	A4	s. 18
9. Liesi ruuduissa 796/368-370, taso 1, 1 : 20	A3	s. 19
10. " " , 2, "	A3	s. 20
11. " " , 3, "	A3	s. 21
12. " " , 4, "	A3	s. 22
13. Liedet ruuduissa 802/364-366, taso 1, 1 : 20	A3	s. 23
14. " " , 2, "	A3	s. 24
15. Liesi ruudussa 802/366, taso 3, 1 : 20	A4	s. 25
16. Ruudut 812-814/354, 812-814/356, taso 2, 1 : 20	A3	s. 26
17. " " , 3, "	A3	s. 27
18. Linjan 798 länsiprofiili, ruudut 366-374, 1 : 20	A3	s. 28

VALOKUVALUETTELO

- Kuva 1. (f. 53601) Liedet ruuduissa 812-814/354-356 lounaasta.
 2. (f. 53602) Ruutujen 812-814/356 rajalla oleva liesi koillisesta.
 3. (f. 53603) Kiveystä ruutujen 802/364-366 rajalla koillisesta.
 4. (f. 53604-05) Kaivausalue koillisesta.
 5. (f. 53606) Liesikiveystä ruudussa 796/366 kerroksessa 3 lounaasta.

Autiokenttä II

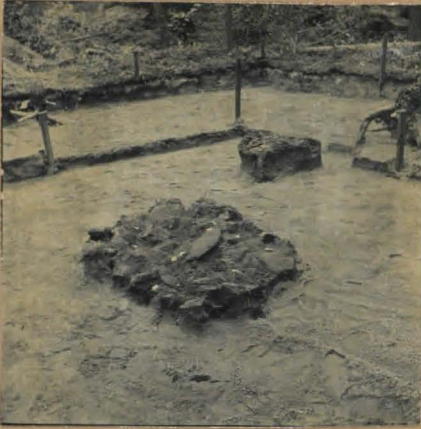
Ote top.kartasta 3714 12, PETKULA, 1: 20 000.

 = Autiokenttä II

SODANKYLÄ

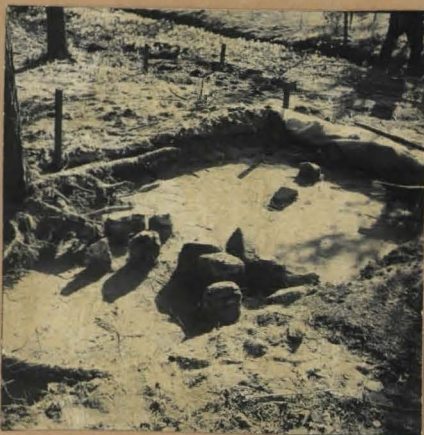
AUTIOKENTTÄ II

Kuva 1. Liedet ruuduissa 812-814/354-356
lounaasta.

Kuva 2. Ruutujen 812-814/356 rajalla oleva
liesi koillisesta.

Kuva 3. Kiveystä ruutujen 802/364-366 rajalla
koillisesta.

SODANKYLÄ

AUTIOKENTTÄ II

Kuva 4. Kaivausalue 1 koillisesta.

Kuva 5. Liesikiveystä ruudussa 796/366 kerroksessa 3 lounaasta.

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

TASOKARTTA KAIVAUSALUEESTA 1

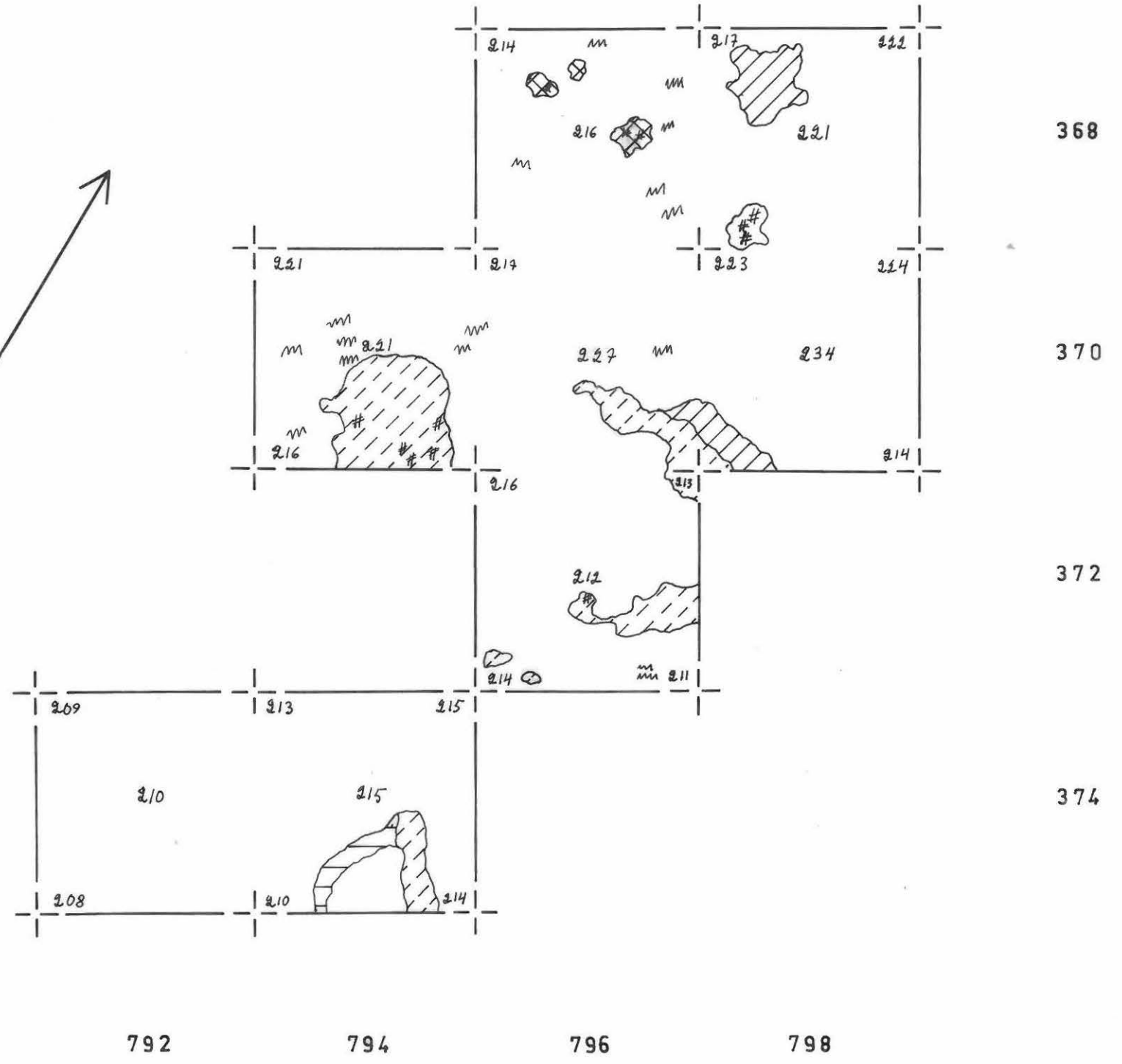
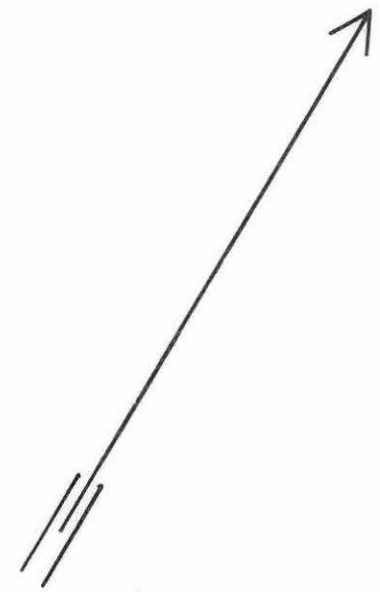
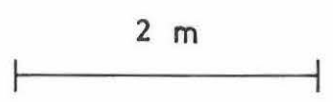
TASO 6

MK 1:50

KP 124

PIIRT. T. SEGER

- RUSKEA HIEKKA
- PALANUT HIEKKA
- VAALEA PUHDAS HIEKKA
- LIKAMAA
- SILTTI
- HIILI JA NOKI
- RUOSTEHIEKKA

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

TASOKARTTA KAIVAUSALUEESTA 1

TASO 7

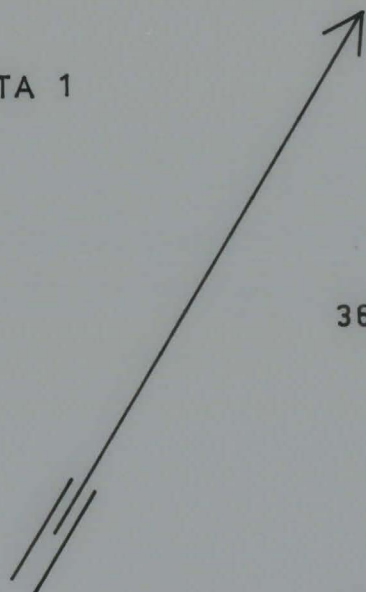
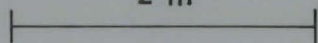
MK 1:50

KP 124

PIIRT. T. SEGER

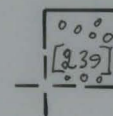
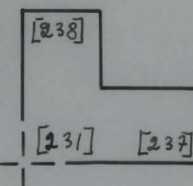
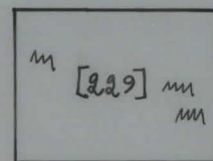

2 m

368

370

796

798

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

YKSITYISKOHTAKARTTA LIESISTÄ RUUDUISSA 796/368 - 370

TASO 1

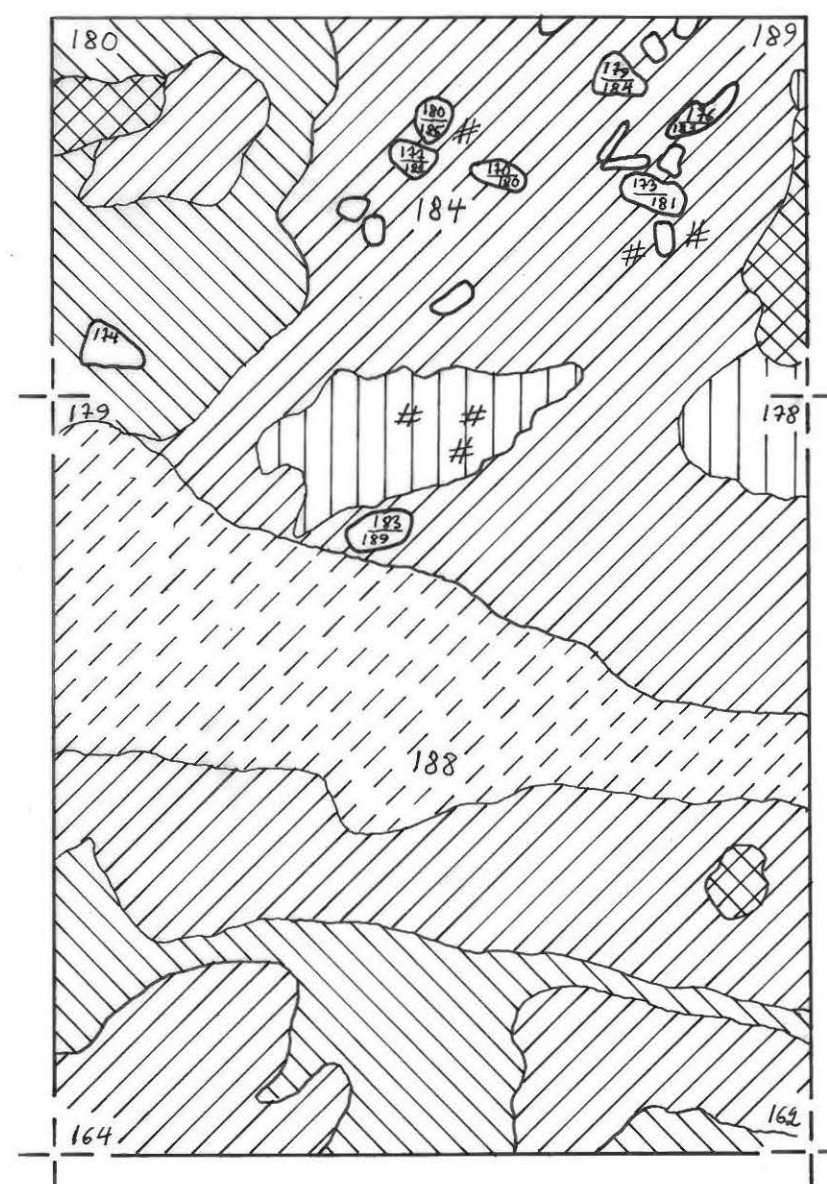
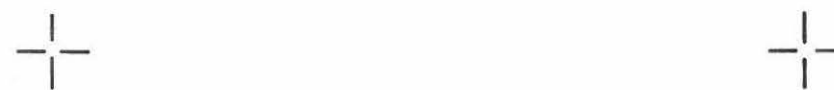
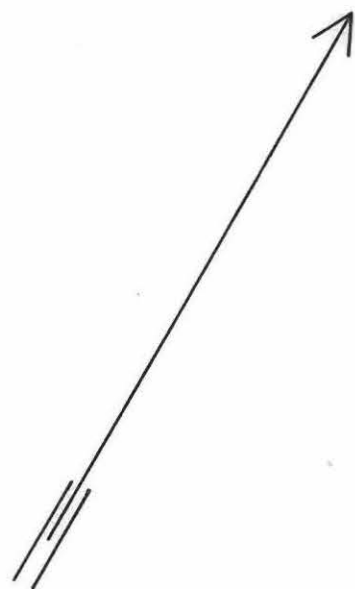
MK 1:20

KP 124

PIIRT. T. SEGER

- TURVE JA HUUHTOUTUNUT MAA
- HUMUKSEN JA HIEKAN SEKAINEN MAA
- RUSKEA HIEKKA
- PALANUT HIEKKA
- LIKAMAA
- HIILI JA NOKI

1 m

368

370

796

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

YKSITYISKOHTAKARTTA LIESISTÄ RUUDUISSA 796/368 - 370

TASO 2

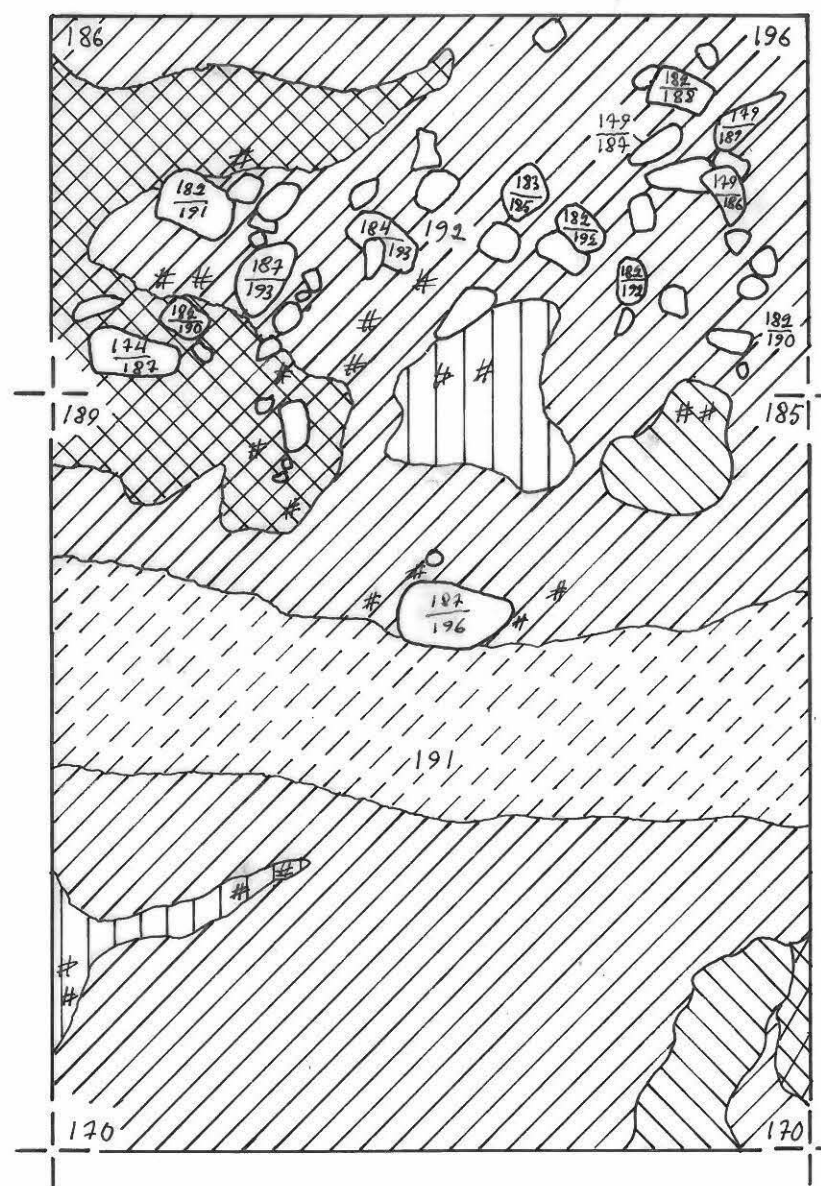
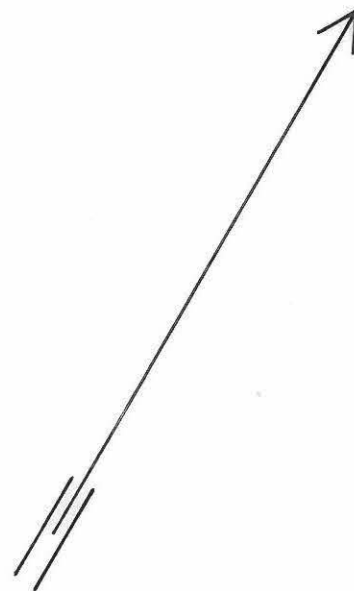
MK 1:20

KP 124

PIIRT. T. SEGER

- TURVE JA HUUHTOUTUNUT MAA
- HUMUKSEN JA HIEKAN SEKAINEN MAA
- RUSKEA HIEKKA
- PALANUT HIEKKA
- LIKAMAA
- HIILI JA NOKI

1 m

368

370

796

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

YKSITYISKOHTAKARTTA LIESISTÄ RUUDUISSA 796/368 - 370

TASO 3

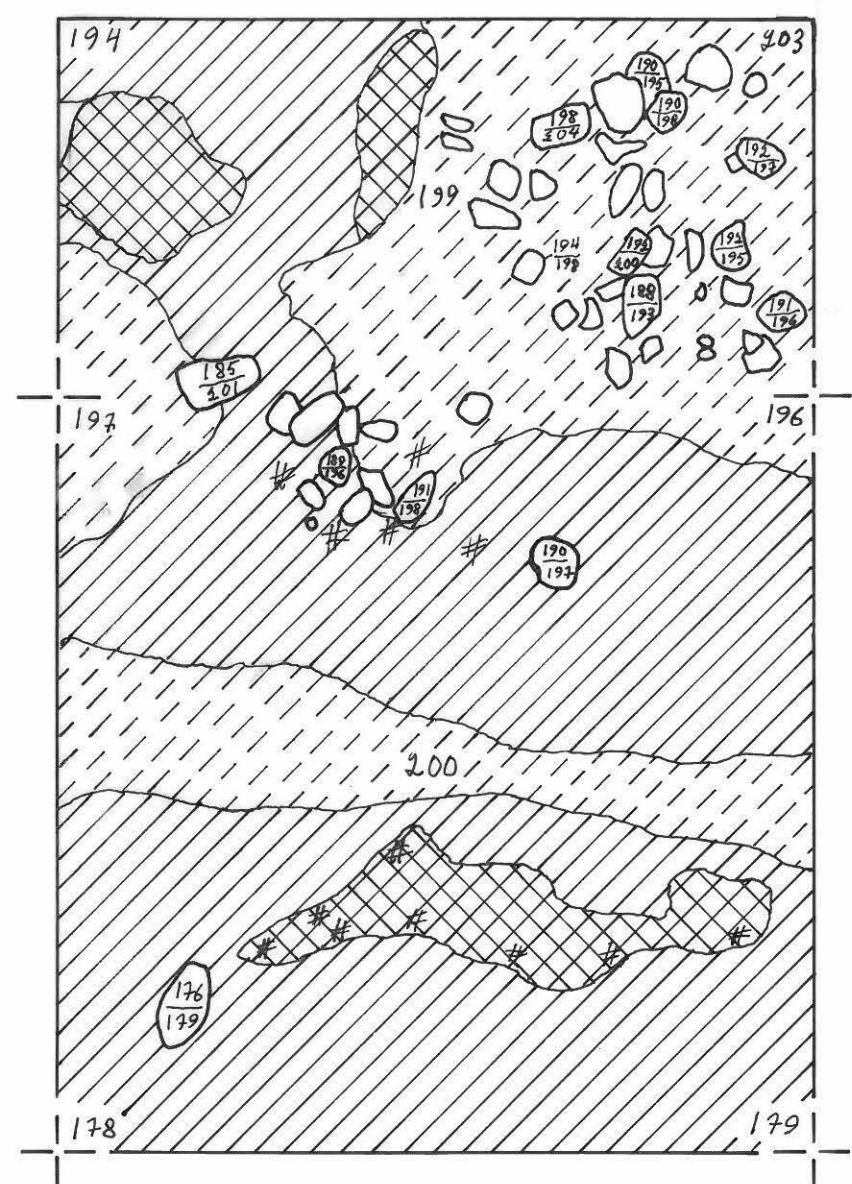
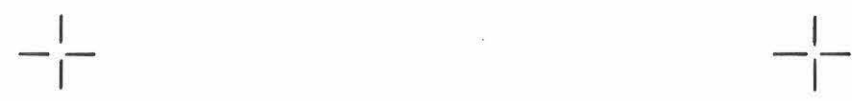
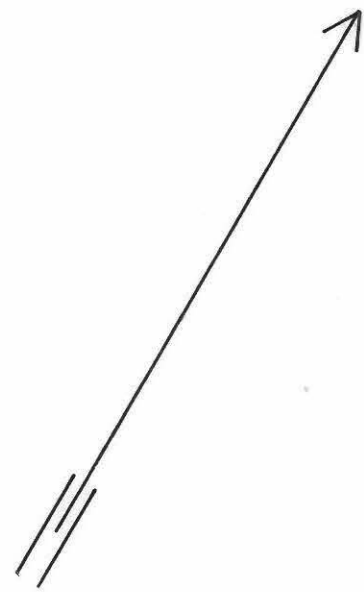
MK 1:20

KP 124

PIIRT. T. SEGER

- RUSKEA HIEKKA
- PALANUT HIEKKA
- VAALEA PUHDAS HIEKKA
- LIKAMAA
- HIILI JA NOKI

1 m

796

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

YKSITYISKOHTAKARTTA LIESISTÄ RUUDUISSA 796/368 - 370

TASO 4

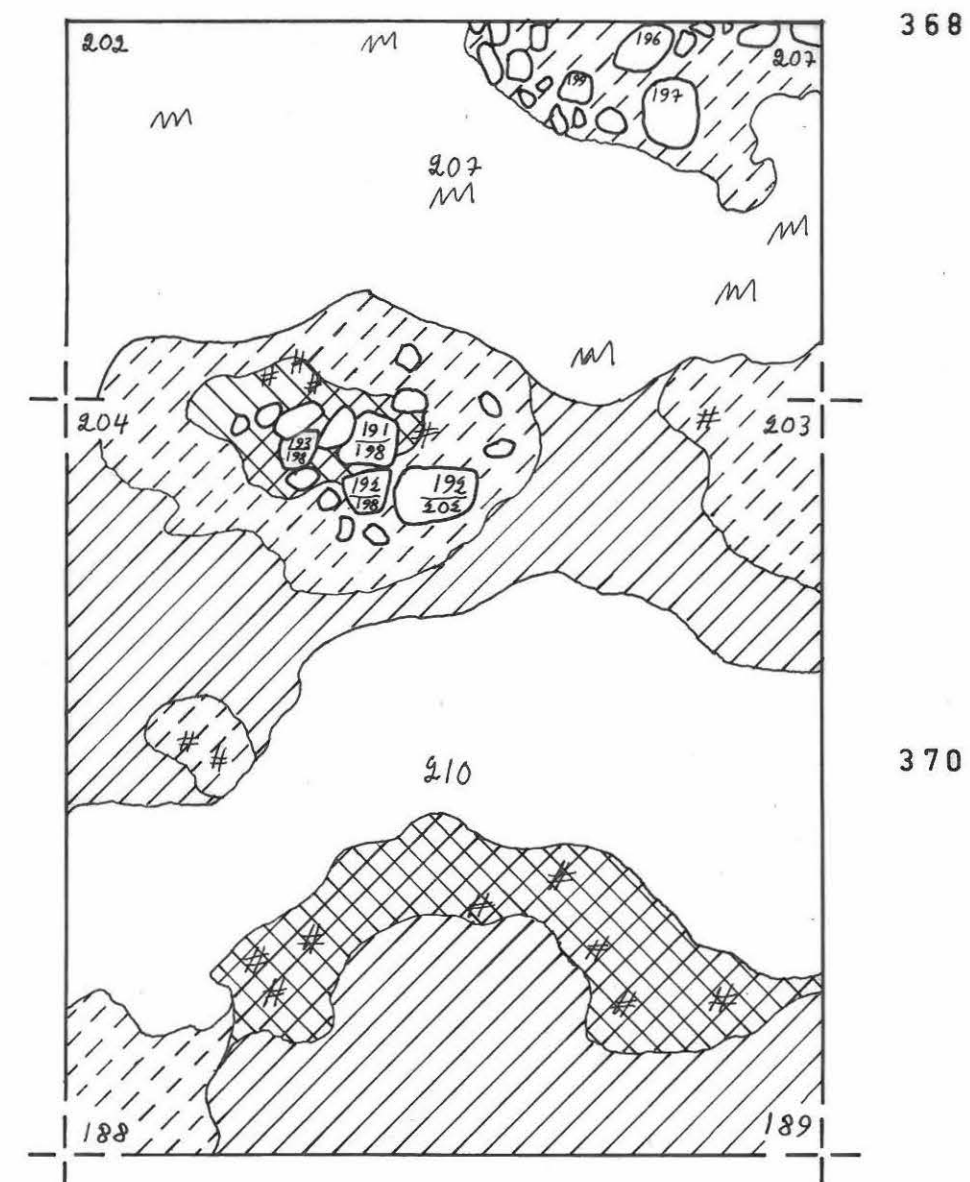
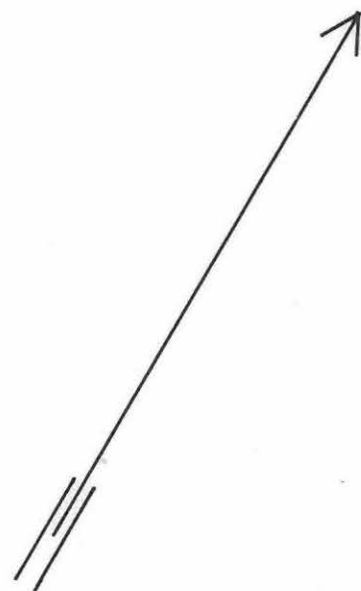
MK 1:20

KP 124

PIIRT. T. SEGER

	RUSKEA HIEKKA
	PALANUT HIEKKA
	VAALEA PUHDAS HIEKKA
	LIKAMAA
	HIILI JA NOKI
	RUOSTEHIEKKA

1 m

796

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

YKSITYISKOHTAKARTTA LIEDESTÄ RUUDUISSA 802/364 - 366

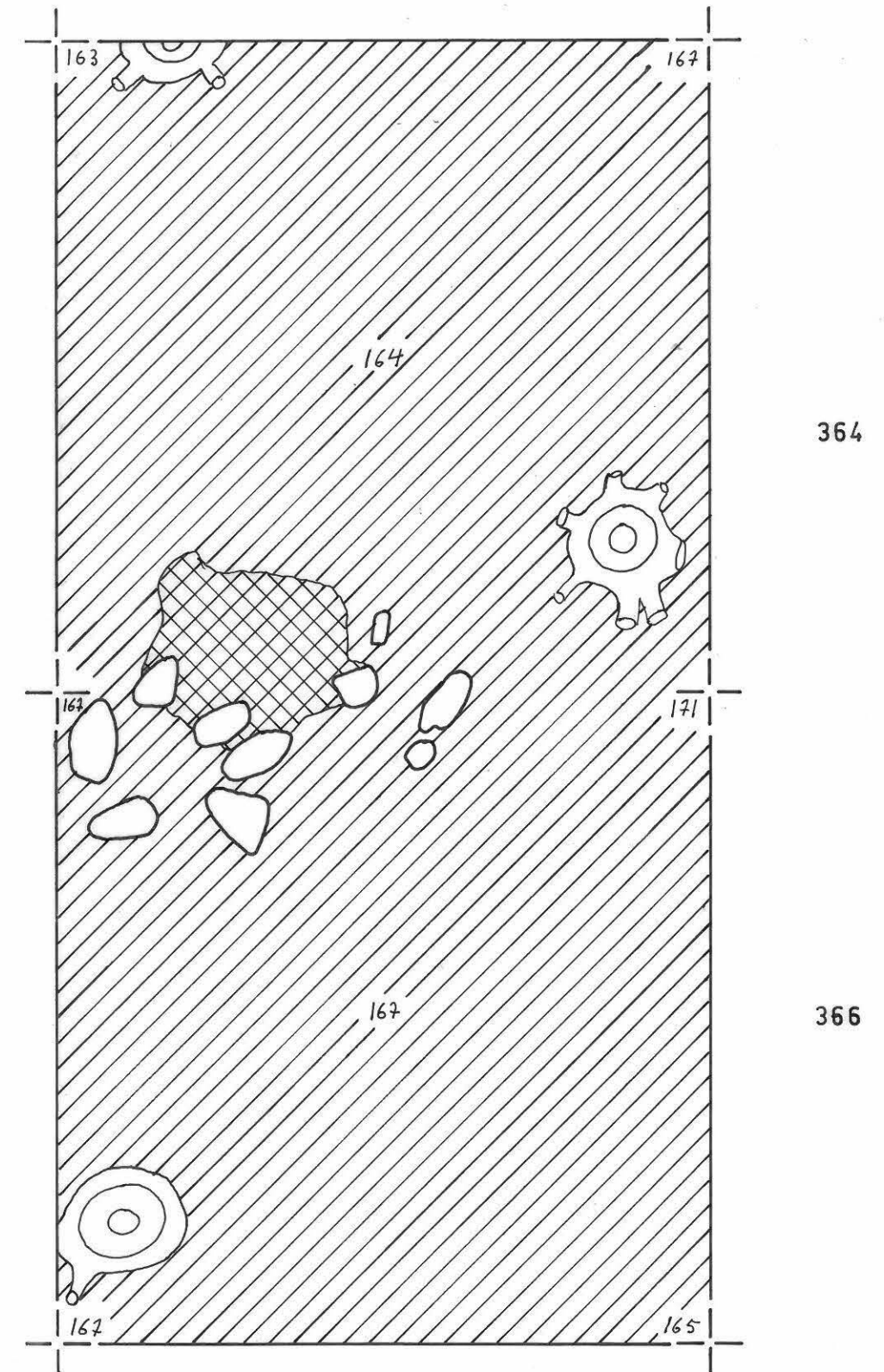
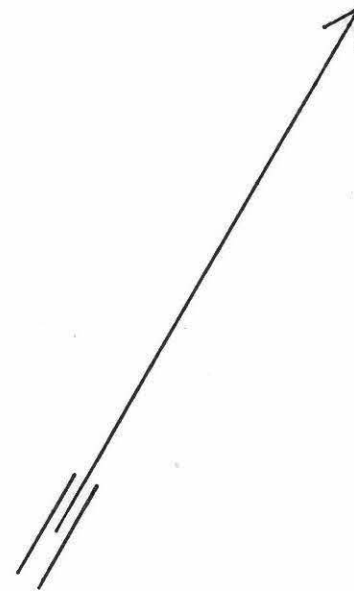
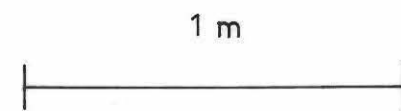
TASO 1

MK 1:20

KP 124

PIIRT. T. SEGER

- RUSKEA HIEKKA
- PALANUT HIEKKA

802

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

YKSITYISKOHTAKARTTA LIESISTÄ RUUDUISSA 802/364 - 366

TASO 2

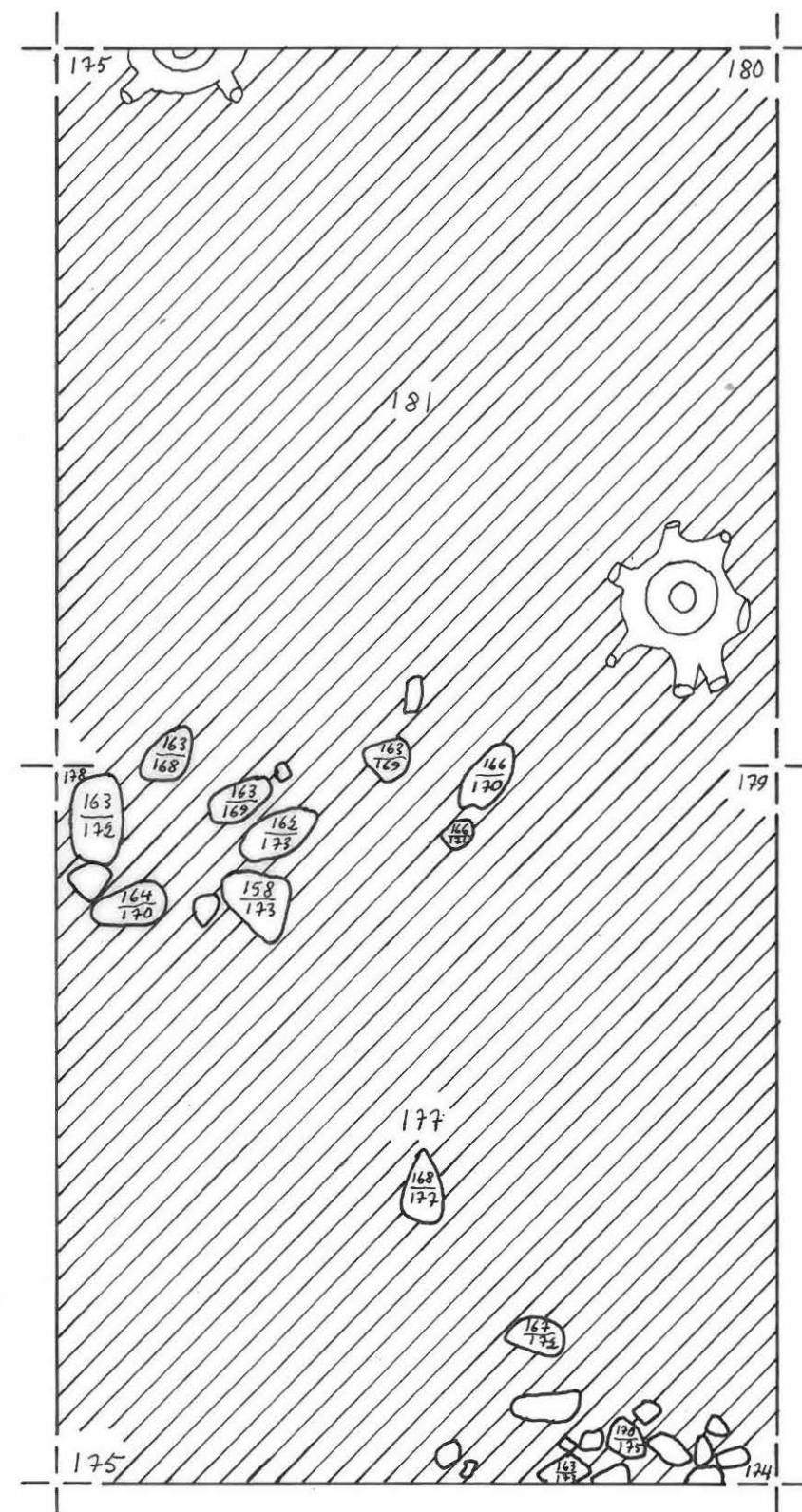
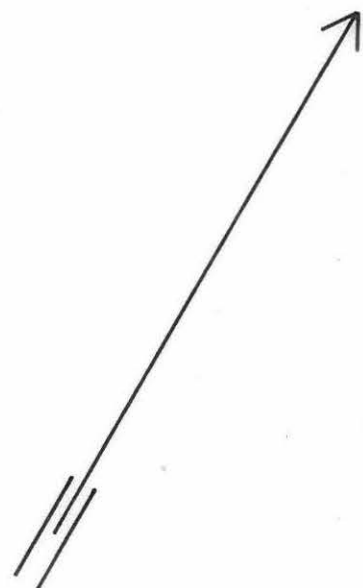
MK 1:20

KP 124

PIIRT. T. SEGER

 RUSKEA HIEKKA

1 m

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

YKSITYISKOHTAKARTTA LIEDESTÄ
RUUDUSSA 802/366

TASO 3

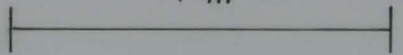
MK 1:20

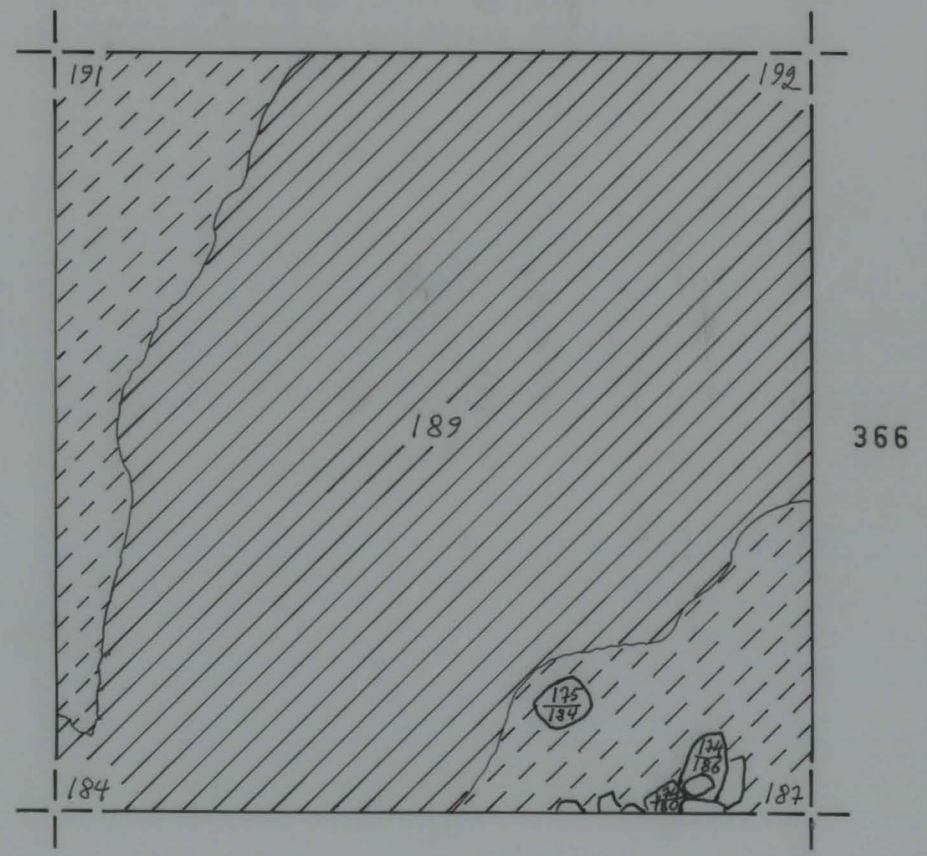
KP 124

PIIRT. T. SEGER

 RUSKEA HIEKKA

 LIKAMAA

1 m

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

RUUDUT 812 - 814/354, 812 - 814/356

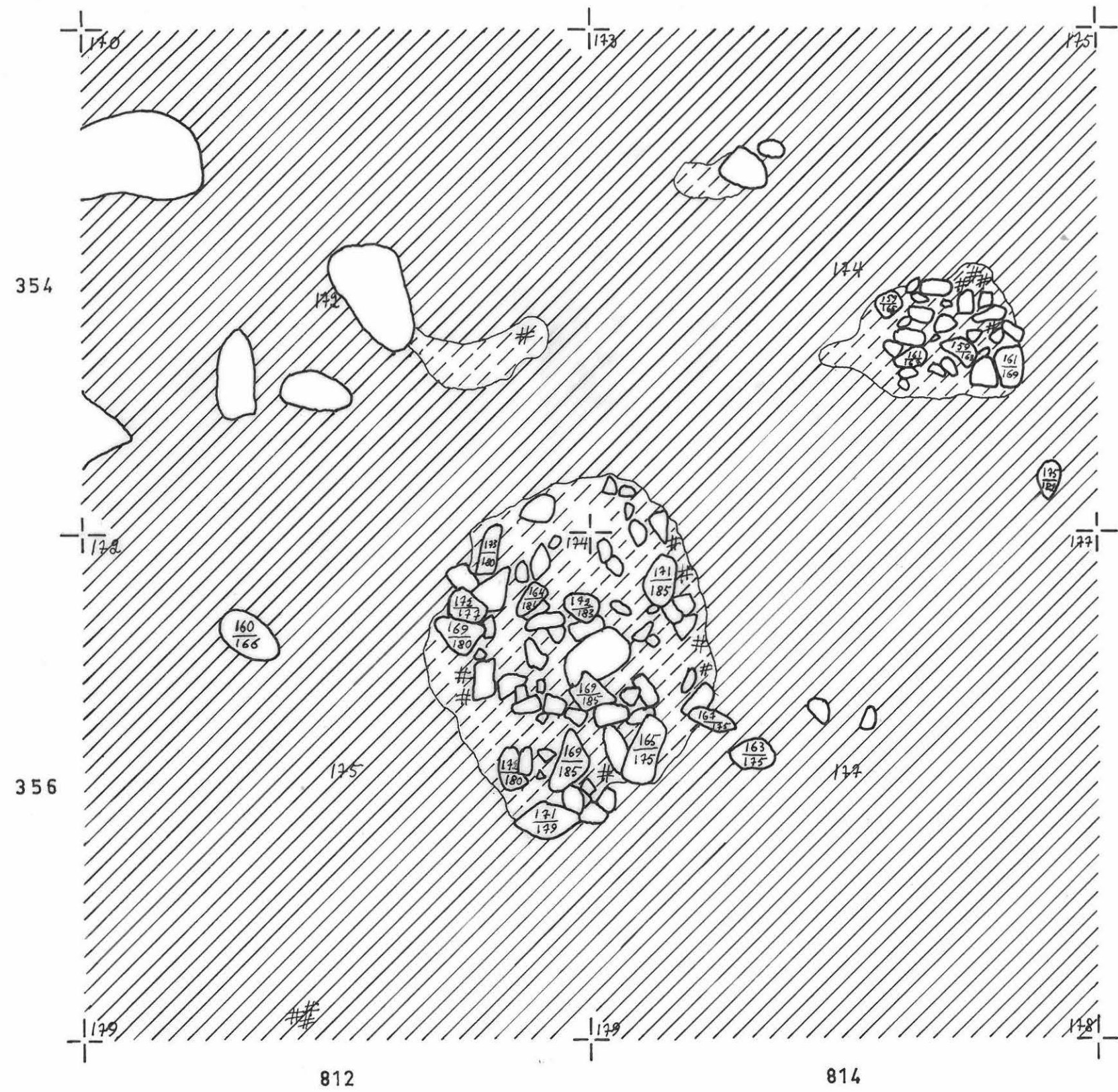
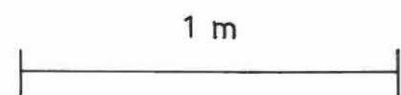
TASO 2

MK 1:20

KP 124

PIIRT. T. SEGER

- RUSKEA HIEKKA
- LIKAMAA
- HIILI JA NOKI

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

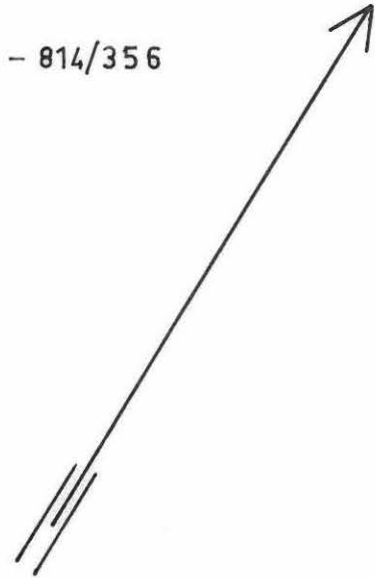
RUUDUT 812 - 814/354, 812 - 814/356

TASO 3

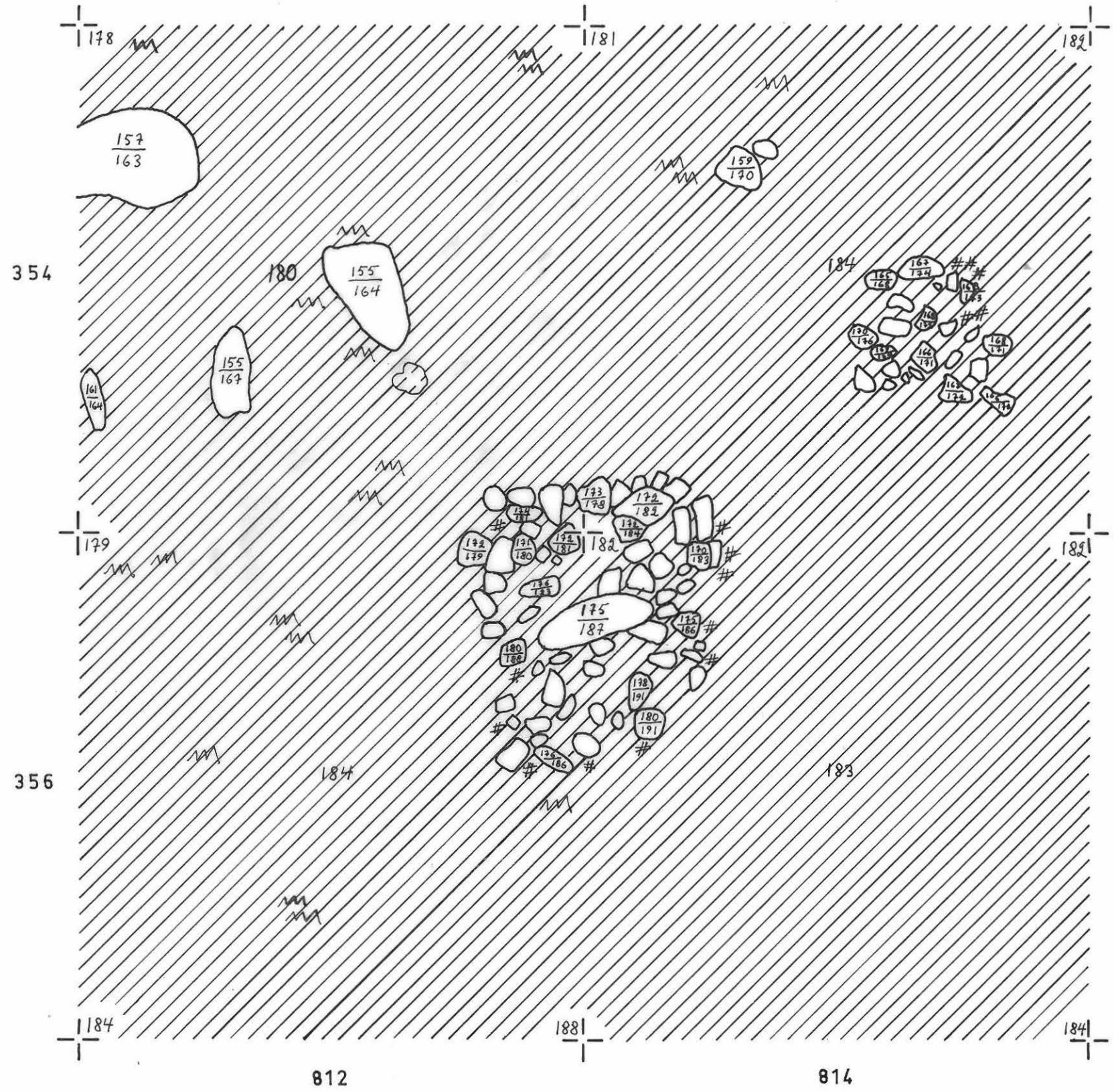
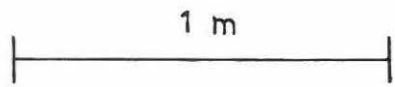
MK 1:20

KP 124

PIIRT. T. SEGER

- RUSKEA HIEKKA
- LIKAMAA
- HIILI JA NOKI
- RUOSTEHIEKKA

SODANKYLÄ, AUTIOKENTTÄ II

M. TORVINEN 1980

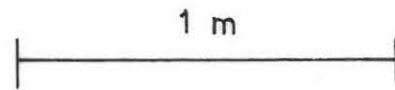
LINJAN 798 LÄNSIPROFIILI

MK 1:20

KP 124

PIIRT. T. SEGER

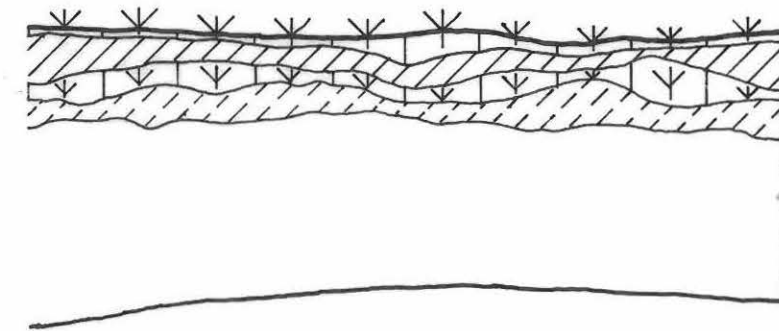
	TURVE		LIKAMAA
	HUUHTOUTUNUT MAA		HIILI JA NOKI
	RUSKEA HIEKKA		VAALEA PUHDAS HIEKKA
	PALANUT HIEKKA		

798 / 372

798 / 374

153 154 154 155 156 155 154 157 156 156 153
 232 227 222 222 225

798 / 366

798 / 368

798 / 370

798 / 372

160 162 164 166 169 170 171 169 171 172 169 170 179 187 190 189 184 170 164 160 157 153 149 148 149 148 148 151 152 153 153
 233 230 244 236 238 238 243 246 247 236 243 238 232

